

سخنرانی حضرت آیت الله رضوانی عضو محترم فقهای شورای نگهبان

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين وصل الله على سيدنا محمد
و آله معصومين و المكرمين اعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن
الرحيم يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله و ذروا ما بقى من الربوا ان كنتم مومنين. فان لم
تفعلوا فاذنوا بحرب من الله و رسوله، و ان تبتم فلکم رؤوس اموالکم لا تظلمون
و لا تظلمون.

سوره بقره در نكوهش از ربا

آیه ۲۷۸

نواهی الهی و حدودی که قرار داده شده است برای بازداشت ارتکاب بعضی از امور،
مختلف است. بعضی از آنها از جنبه فساد اجتماعی مورد نظر بوده و بعضی هم از لحاظ
فساد و ضعف و نقصان نفسانی. یکی از منهیاتی که اثر اجتماعی بر جامعه می‌گذارد
ریاست. ربا از این نظر در شرع مقدس منع شده است، تجربه هم نشان داده اشخاصی که
سر و کار با ربا دارند، ربا دهندگان، همیشه در استضعاف به سر می‌برند و رباگیرندگان
جیب خود را پر می‌کنند. شارع مقدس این عمل را نه تنها حرام دانسته بلکه مرتکب آن را
محارب با خدا و رسول قرار داده است. «فاذنوا بحرب من الله و رسوله» اعلان جنگ
بدهید با خدا و رسول خدا، و بعد هم فرموده است اگر توبه کردید، اشخاصی که گرفتار

مختلفی که دارند و یا تقلید‌هایی از اشخاص مختلف، ما سعی کردیم این نظام به گونه‌ای تنظیم شود که با آراء مجتهدین صاحب‌نظر که مقلد دارند و مرجع تقلید هستند اختلاف نداشته باشد که نظریات آقایان مجتهدین در اینجا مختلف نباشد که اختلاف نظر آنها موجب اختلاف و تشتت در نظام بانکی شود و نهایتاً بهره‌وری از نظام بانکداری اسلامی ضعیف شود. در موقع تصویب سعی من این بود که نظر همگی آقایان را ملاحظه کنم و طبق نظر همه آقایان چیزی تصویب شود که بحمدالله شد. الان هم که می‌بینید آیت‌الله العظمی آقای گلپایگانی در چند استفتائی که از ایشان شده است نظر موافق دادند. همان موقع من با فتوای ایشان مطابقت دادم، تطبیقی که با آن مخالف نباشد. عرض کردم که این نظام با همه نظریات مجتهدین مرجع تقلید وقت تطبیق دارد. بنابراین به نظر من از لحاظ تصویب و دستورالعمل و آئین‌نامه هیچ اشکالی ندارد، و اما از لحاظ اجرا. از لحاظ اجرا چون این نظام، نظام جدید است. ممکن است مجریان کار خبرویت در اجرای کار را نداشته باشند لذا تاکید من بر این است که هرچه بیشتر سعی شود در این که مجریان امر با تسهیلات (اعطائی) توجیه شوند و بدانند که چه کار دارند می‌کنند اولاً آنچه را که می‌خواهند انجام دهند با مشتری هم در میان بگذارند و آنها را توجیه کنند. مشتری که مراجعه می‌کند به بانک واقعاً بفهمد این پولی را که الان دارد در این نظام از این بانک می‌گیرد و وجهه‌اش غیر وجهه‌ای است که در رژیم سابق می‌آمد مراجعه می‌کرد و می‌گرفت، نه این که بگوید این همان است منتهی صورتش را عوض کرده‌اند. این ذهنیت در ذهن مشتری نباشد که فقط اسمش عوض شده است. در صورتی که حقیقتاً عوض شده است، و این از لحاظ جهل مشتری است که نمی‌داند این ورقه‌ای که دارد امضاء می‌کند یعنی چه؟ باید قضیه را به او فهماند که مثل همان است که شما وارد بازار می‌شوید می‌خواهید جنسی را بخرید باید بفهمید که چه دارید می‌خرید؟ چه می‌خرید؟ پولش چقدر می‌شود؟ تا علم نداشته باشید به این جهات، قصد معامله نمی‌آید، تا قصد معامله نیاید، معامله باطل است. معامله که باطل شد بدتر از ربا می‌شود نسبت به مشتری، چرا که تصرف در مال مردم بدون رضا می‌شود و معامله به طور کلی بهم می‌خورد. لذا من

عرضم این است که آقایان سعی بفرمایند مشتری که به ایشان مراجعه می‌کند عالماً وارد قضیه بشود یعنی وقتی که از بانک بیرون رفت و از او پرسیدند چه کردی؟ بداند که چه کرده و چه معامله‌ای را انجام داده است، جمیع عقود اسلامی از این قبیل است. چه مساقاتش، چه مشارکتش، چه مضاربه‌اش، همه اینها با تمام این شروط و قیودی که در قانون آمده در دستورالعمل آمده همه از لحاظ شرعی بدون اشکال است تا آنجا که من می‌توانستم انظار را با هم جمع کنم بدون اشکال است. امیدوارم حضرت حق شما را توفیق دهد که بتوانید این معضل اجتماعی را به صورت بسیار جالبی حل بفرمائید.

صل الله علی محمد و آل محمد.